

SZÉKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZÉKELY UJSÁG

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési ára helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán
küldve: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér.
Külföldre egész évre 12 K. — M. kir. postatakarékpénztári csekk-
és kliring 10,489 sz. — — — — — Helyközi telefon 15. sz.
Mindenféle díjak Székelyudvarhelyt előre fizetendők.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

BETEGH PAL

LAPTULAJDÓKOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhely, Kossuth-utca
31. szám, hova az előfizetések, kéziratok és hirdetések küldendők.
Kéziratokat vissza nem adunk. — Hivatalos hirdetések 100 szóig
szavankint 6, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet cm.
8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. — Nyilvántartás 1 korona

Politika és jellem.

Irtá: Dr Bognár Oszkár.

Sajnálattal észleljük, hogy ma ez nem egy és ugyanazon fogalom. Szomorú, de úgy van, hogy azoknak, kik a nép erkölcsé, jelleme, becsülete, vagyona felett korlátlanul rendelkezhetnek — nem kell erkölcsöseknékné lenniök.

Figyeljük csak meg a parlamenti tárgyalásokat; ha valakit a vita hevében megsértének, rendszerint azzal békítik ki, hogy hiszen nem akarták őt „egyéni becsületében“ sérteni. Vagyis lehet valaki politikailag becstelen, de egyénileg becsületos!

Mindez annak bizonyítéka, hogy erkölcsileg még nem egészen értünk meg a parlamentárizmusra... A régi időkben politika és erkölcs két egymástól távol eső világ volt. Ha visszapillantunk Róma történetébe, ott találunk arra számos példát, hogy a győztes párt azt is természetesnek találta, hogy az ellenpártiakat egyszerűen lemészároltatta. A középkor sötét borzalmi közé tartozott az is, hogy a politikai életben mindenféle eszköz meg volt engedve. Machiavelli, a híres történetíró még tudományos mezbe is öltöztette ezt a borzalmas tant „II principe“ című művében. Szerinte az állami rend érdekében, minden eszköz megengedett. A protestánsok elnyomására a vérpad, gályarabság, börtön napirenden voltak. Velence köztársaságban még az ujkorban is működött az orgyilok, a tör, a mérgezés és mind-ezekben nem ütközött meg az akkori közvélemény.

Ma már hál' Istennek az erkölcsök szelidebbek, de még mindig nem tartunk ott, hogy a politika és jellem azonosíthatók lennének. Ugyanazok a politikusok, a kik ingerülten tiltakoznak egy-egy katonatiszti affér alkalmával a külön katonai és polgári becsület megkülönböztetése ellen, állandóan elkülönítik a. egyéni és politikai becsületet.

A mi politikusaink, ha nem is tartják a politikában az egyéni integritás szabályait kötelezőnek, a látszatra adnak valamit. Ha vétnek is az erkölcs ellen az erkölcs ellen, ezt letagadják; külsőleg erkölcsöseknékné akarnak mutatkozni. Ma az irtó, a gyilkos rendszer helyett a lekenyerezés, a titkos megvesztegetés sokféle, megszámlálhatatlan fajtája járja. Ha valaki megtalálná írni az italmérések, trafikengedélyek, szeszkontingens engedélyezések, állami béretek, állami szállítások, kinevezések stb. — mondhatjuk — „kortörténetét“, valóban szép dolgok kerülnének napfényre...

A politika nálunk egy jelszó után indul: a siker után. Milyen eszközökkel, micsoda uton-módon érik ezt el — az a körülmények és a tág lelkiis-

meret kérdése. Ugyanazok az emberek, akik — mint egyének — tulhajtott egyéni önértékből képesek volnának magukat holmi kartyaadósság miatt kivégezni, választások alkalmával a legnagyobb hidegvérrel és előre megfontolt terv szerint követik el a büncselekmények, a választási visszaélések halmazát. Ezután pedig hivatkoznak az így összehozott többség akarataira.

A magyar parlament egy szebb jövő pirkadásának volt nemrég a tanuja. A magyar parlamentben akadt egy magyar államférfi, a ki fényesen beigazolta, hogy: a politika és jellem mégis egy. Ez a férfi: Justh Gyula. Mikor burkolt célzásokat tettek arra, hogy a király előtt engedett a hirdetett elvekből, — hiszen úgy beszél a selma, a mint ő gondolkodik — önértésen és büszkén olvasta fel a felterjesztett memorandumot, a mivel beigazolta, hogy a királytól is azt kérte, a mit a nemzetnek ígért. Most azután — tette hozzá Justh Gyula — olvassák ám fel a többiek is azt a memorandumot, a mit ők felterjesztettek a királyhoz.

A történelmi hűség kedvéért megjegyezzük, hogy sokan pirultak Justh büszke felhívására, de memorandumot nem olvasott fel senki. Pedig de sokan irtak annak idején Bécsbe.

Csak hogy: politika és jellem ma még nem mindenkinél ugyanaz...

Egy lépéssel előre!

Indítvány a vármegyei gazdasági egyesülethez.

Mi, kisgazdák úgy vagyunk meggyőződve és a gyakorlati életből azt a tapasztalatot szereztük, hogy a székelyföldi miniszteri ki rendeltség után nyújtott jóakaratu államsegély (gépek, apaállatok, vetőmagvak stb.) csak akkor lenne teljes, ha a kisgazdáknak a már-már kimerült hegyi és hegyoldals földje műtrágyákkal kijavíthatnák.

A legjobb ilyen birtok természetes istállótrágyát nem kaphat, mert ha volna is, a járhatatlan utakon, gyenge iga-erővel képtelenség odavitetni. Epen így vagyunk az arató, kapáló gépekkel is; a szomszéd birtokos gabonáján keresztül kártétel nélkül szállítani nem lehet, mivel minden párcellára csak tagosított határon van út.

Az állattenyésztés is azért csappant meg és pang, mivel már nincs jó havasi legelő. A községi legelők felosztattak. Kimerült birtokon pedig jó takarmányról szó sem lehet.

A kisgazda műveli ugyan földjét, de kellő terméshozam nincs. Munkája kárba megy. Elkeseredik a magas közterhek és családi kiadások súlya miatt. A bankokhoz folyamodik. Ezek pedig még növelik kiadásait kamat és törlesztés címén. Később pedig feje fölött összezsápnak a... ángok és elemésztek, mert nem képes magán segíteni. Mi sem könnyebb aztán, mint az ilyen embert kivándorlásra csábítani. Megy új hazát keresni és a szülőföldre talán még átkot is szór, hogy boldogulását lehetlenné tette...

Ez a szomorú képet megváltoztatni csak úgy lehet, ha mesterséges trágyával minél előbb kísérleteket téve, a kisgazda földjét a mai szükségletekhez képest megfelelő termőerőhöz segíti maga az állam, vagy a gazdasági egyesülettel karöltve a székelyföldi kirendeltség. Ez lenne talán az alapköve az itthon gazdálkodó nép boldogulásának.

A székelyföldi kirendeltségtől kértünk is segítyt, de — sajnos — azt a választ kaptuk, hogy „szerezzék be a gazdák maguknak“. Hat a gazdák ezt meg is teszik, csak bele kellene őket vezetni. Utmutatással és főleg gyakorlati példákkal kell igazolni, hogy a műtrágya jó, hasznos; megskoszorósítja a kiélt, kimerült föld termését és képes ugyanannyi munka után biztos megélhetést nyújtani a már-már végleg reményvesztett földművesnek. Mert bizony a nép minden újítástól fél, semminek sem hisz. Szóra, ajánlatra, bizonyítalatra, amugy is csekélyke, sőt majdnem semmi pénzecskejét nem adja ki...

Ha valamiképpen úgy lehetne csinálni, hogy vármegyeszerte, lehetőleg minden körjegyzői körben, műtrágyával egy-egy darabocskát ellátnának és annak termését szemlélné a nép, bizonyos vagyok benne, hogy a következő esztendőben a közeli faluk élelmesetb földművelői feltételül utanoznák.

Csak egyetlen egyszer kellene ezt a kísérletet megtenni és akkor egycsapásra — az egész vármegye gazdasági rendszere átförmálódnék. Ha látná, saját szemei után meggyőződnek a nép, hogy a műtrágya milyen hasznos és tényleg igaz a németországi gazdák tapasztalata, mely szerint holdanként 20–22 mmáza búzát termelnek, akkor többé államsegélyre szükség nem lenne.

Magyarország gazdagabb vármegyéibe az Országos Magyar Gazdasági Egyesület — felügyelete alatt — kísérletezésre: Baranya-, Bekés-, Pozsony-, Nyitra- és Veszprémmegyei kisgazdáinak egy-egy kocsi-rakomány szuperfoszfátot osztott ki. Most közzétett jelentésében bebizonyítja, hogy a legjobb műtrágyázott föld 382 kgr. szemmel adott többet, mint a közvetlenül mellette levő műtrágyázatlan és ugyanakkora föld.

Ez a tényleges gyakorlati eredmény a nép előtt imponál és ennek hatása elmaradhatatlan. Többet ér száz meg száz szónoklatnál, csak rövid időig ható és felületlesen értett előadásnál.

Ha a székely birtokos földje jobb és több búzát terem, akkor kell a gép. Ha kasszállója bővebben adja a takarmányt, akkor az állattenyésztés fellendül és szükséges a jó apa-állat. Ilyen körülmények között megjön a gazda haszna, mely munkakétségét új életre kelti, sőt a munkás is vándorbotját leteszi, mert ha több termésből jobb nap-számbért kap, itthon marad...

Ezek előre becsátása után szives emlekezetbe hozom, hogy a mélyen tisztelt gazdasági egyesülethez mult év október havának 29-ik napján tartott gyűlésére azon indítvány volt beadva: hasson oda az egyesület, hogy vármegyénk gyakorlati kisgazdái közül államsegéllyel küldessenek ki Németországba tanulmányozni, vajjon ott miképpen,

milyen műveléssel képesek háromszor annyi termést előállítani sokkal gyengébb földjeikről, mint a székely kisgazdák. Ezt az indítványt akkor elvetették.

Most pedig ezzel szemben a németországi mezőgazdák egyesületi gyűlése egyhangulag elhatározta, hogy ez év május havában, mintegy 200 tagból álló gazdát küld egyenesen Berlinből — Bécsset kikerülve — Fogarashoz. E tanulmányutat 21 napra tervezik és be is jelentették jövetelüket Gróf Serényi Béla földművelésügyi miniszter urnak, aki természetesen örömmel vette tudomásul.

Ez utóbbi körülmény, minket sem hagyhat érintetlenül. Épen azért bátor vagyok itt, a nyilvánosság előtt a következőket indítványozni, kérve, hogy azokat a választmányban tárgyalás alá venni méltóztassék:

1. A vármegyei gazdasági felügyelő melőbb küldessék ki egy központi gazdaköri gyűlésbe, mely végett az összes gazdakörök egybehívandók lennének. Tartson ott előadást a műtrágyákról és eszközöltessék ki, hogy államsegéllyel — a gazdasági felügyelő felügyeletével — még ez év tavaszán a vármegye minél több gőcpontján a műtrágyákkal kísérlet tétessék.

2. Az egyesület haszon od, hogy a Németországból május havában érkező gazdák, vármegyénk kisgazdaságát is megtekintve, a földművelés intenzívebb módszereit mutassák be, vagyis az általuk birt földművelési ismeretekbe a mi kisgazdáinkat oktassák bele.

3. Végül a már említett gyűlésben elfogadott és tárgyalni indítványt is szorgalmazoi méltóztassék.

Étéd, 1911. február hó 6-án.

Ti-ztelettel:
Gagyi Lajos,
egyleti tag.

Színes képek.

Hogyan nő fel a magyar lány?

— „Nyelvünk védelmé”-ből. —

Kulcsár Gyula Hajtman Etelka kisasszonynak a Magyar Nyelvőrben megjelent cikkével így esetelte fölölvasásában a magyar leány nevelését:

A kis *médit* (tabuska) alig, hogy kidugja *nóvizjét* a világba, a sok *tanti* és *onkli* vetélkedve dicseri, mily *zärtlich* (gyengéd!) kis alakja van. Mikor a magas karos gyermekszékben asztalhoz ültetik, hogy *smucig* ne legyen a szép piros *surc* (kötény), felkötöi adada a *partediit* (állkendő), amire az van *rástikkolva*, hogy „papa kedvence”, mert valóban ő a papa *lieb-lingje*. S ugy el lehet nézni az aranyos kis teremtest, amint jóízűen majszolja a *griz-papit* (darakás), ez izlik neki legjobban, mert ez a *leibspeijza*. És amint nő, ugy szaporodik idegen szóismerete. Megtudja a mamáskától, hogy a harisnyát *strimfliniek*, a harisnyakötőcskét *strumpándlinak*, kabáckáját *rekliniek*, gallérkáját *krézliniek* nevezik.

De hát ne *jammeroljunk*! Amit a szülői ház elhibázott, majd helyre hozza az iskola. Igen, a „nemzeti nevelés” szent nevében a kézimunka tanításának mindjárt első óráján megtanítják, hogy a kötőtűvel *glatt, verkert* és *nádlis* (sima, visszás, mintás) szemeket lehet kötni, aztán nemsokára megtanítják *merkelésre, stikkolásra* és *neccolásra* (keresztöltés, himzés, recézés), majd egypár *calken* (fogas) csipkére. Megtanítják szépen készíteni *krejcs*-öltéses *tischleifereket*, (keresztöltéses asztalfutó) *stikkolt stráfokat* (csik), *neccolt einzaccokat* (betét).

Mikor aztán a gondos szülők ruhavarrásra fogják leányukát, ott is ez a nóta járja. Szabnak csinos *zsüponokat*, *fess gürtniket* stb. A szoknyára egypár *szüjmedlüt* (szegélyke), a derékra egy *holfaltnit* (öbölránc) tesznek; ha *puccosabbnak* akarják, *nämlich* például valami *rkänschenbe* (táncünnepe), még *flinzerlivel* is

diszítik (csillámdisz). És a varrás közben ilyenformán beszélnek:

— De bő a *slussza* (kötése) ennek a derékknak!

— Varrjuk beljebb a kapcsolót a *slusszbandon* (derékkötő)!

— Varrjunk a *slucere* (hasitek) még egy *drukknüpfüt*.

Ide tartoznak még a *seszlik* (szárnycsaka), *falsaljak*, *snurok* (zsinor) és *perlik* (keskeny zsinor) egész serege, amíg kijelentik, hogy a ruha *fertig* és a mama a varrónővel együtt meglegedéssel *konstatálja* (megállapítja), hogy *fessen* (helyesen) áll a lányán és *knapp* (éppen) *passol* (simul) a derekára, nem igen *puccos* (rikító), se nem *slamos* (lompos), hanem *zart* (finom) és *nett* (takaros) az egész, szóval a kis leány *jól néz ki* benne. Nem olyan, mint a szomszédék Juliskája, nem olyan *snassz* (közönséges).

De ne *passzoljuk* el (lopjuk) az időnket és nézzünk ki a konyhára is, mert a kis leány már ott is megfordul, mert *nagy súlyt fektetnek* rá (nagy gondot fordítanak rá), hogy jó háziasszony legyen belőle. Ha a *sparherd* (tűzhely) füstöl, már tud pörölni a *supringerrrel*, hogy ilyen *unter aller Kritik* esemény hoz. Kiad a *spajzból* (kamra), nem *naschol* a *dunsztos* üvegekben, megfőzi a *csuszpajzokat*, készít pompás *fusirozott* (vagdal) húst különböző piáns ízű *szószokkal* (mártás) és izletes *dinszielt* (párolt) *garnirungokkal* (melleketel) és senki se tudja nálánál a kappant jobban *transzirozni* (főszeldelni), vagy az *aufzaccot* (talpastal) szebben feldiszníteni, mint ő.

De csakhamar a mamának meg azért van *kopfschmerz* (fől a feje), mert a papa tudni se akar róla, hogy a *bakfösből* (pipáske) nagy lány lesz ma-holnap. *Brummol* (dörög), mikor bálba mennek, pedig a kicsike mindenütt valóságos *Eroberungot* csinál. Olyan *hercig* (kedves) modora és oly jó *slifje* (megjelenése) van, hogy mindenkire jó *eindruckot* tesz. Aztán nem *steif* (merev), jó *svádája* (deszelőkéje) van, hát akad *kurmacherje* bőven.

Az irigy szomszédasszony igyekszik is *simfeln* (leszólni) a kisasszonyt.

— Hiába *aufscheidolsz* (hencegsz) lelkem, tudom én azért, hogy az éjjel aki a *nachtmuzikot* adta, az egy *frech* (pökkendi), lump (korhely) fráter! Azért ugyan nem volt érdemes a *nachtkasztlin* gyertyát gyújtani, mert a fehér *firhangon* keresztül láttuk az árnyekodat.

A mamának ettől a szóbeszédtől egész jó *launája* (kedve) kerekedett. Majd megmutatja, hogy azért is lesz belőle valami! És csakugyan, lám! Azóta mindennap *fenszeter promenád* járja, *bombon*, *bukéta*, és mennyi *anzikt*! *Zicher*, hogy elveszi!

No majd bizony hagyom, hogy a szomszédék kaparintsák meg a *slampet* Juliskának, aki még *midert* se bír viselni, olyan kövér. Aztán milyen *frizurája* (hajviselete) van örökké! Olyan *spröd* (merev, kemény) a haja, mintha söhse látna se fésűt, se kontynádlit. De bezzeg a ruhája, tele van *zicherheitstüvel* (biztosító).

És az első *zsurr* pompásan sikerül. Még ezüst *eszccájgokat* is kérnek a szomszédéból. S a völegényjelölt mindinkább *festimmolódikik* (felmelegszik) abban a *heimlich* (otthonos) kis lakásban, ahol az ember olyan *gemütlich* (feszletlenül) érzi magát.

S aztán az *elegáns* ur jön nap-nap után. Mici nagysám megismeri lépéseit, amint a *gangon* feljön, a *forcimmerben* leveli az *überciherjét*, *kalucsniját* (felsőcipő), egy *silkkes* (ügyes) mozdulat és belép. Csupa *klakk* és *lakk!* *kravátlíja* kifogástalanul áll, *kráglíja* minden emberi számításnál magasabb, ruháján nincs egy *flekk*, szóval „comme il faut” (kifogástalan) az egész ember.

És elkövetkezik a nagy pillanat, amelyben elhangzik a boldogító igen. Ha tiszt, vagy hivatalnok a boldog völegény, *urlaubot* kér és megtartják az esküvőt.

HIREK.

ÉJSZAKÁBAN...

Lassan pislog a gyertyafény,
Az éjszakára várok én.
Az ijesztő, néma csendben
Ajkamról halk ima rebben.
Ülök melán, csendben, hosszan,
Mig a szívem nagyot dobban.
Suhanó alakok, imbolygó árnyak,
Kétes fénynél kelnek, járnak.
Sok ezer fájó gondolat,
Gyötrő, de édes pillanat
Tölti be az éji csendet,
Melyen a lelkem megpihen...
S mire szívemből dal fakad,
Könnyeim sűrűn hullanak,
Letörölöm őket könnyedén,
Alszik, foszlik a gyertyafény...

Fülei-Szántó Endre.

— A székelyföldi főreáliskola ellen áskálódnak Kolozsvárt és Brassóban. Mind a két város érd-kelt fél, tehát a maga hasznára beszél. Előbbi ezért, hogy a Székelyudvarhelyt már 40 év óta fennálló székelyföldi egyetlen főreáliskolát oda vigyék, utóbbi pedig valószínűleg ver-erztyársat lát ez intézményben; léven ott szintén főreáliskola. Mi a dolgot ezuttal behatóbban nem tárgyaljuk. Csupán arra kérjük a két város nyughatatlankodó iskolaszállítóit, hogy a székelyudvarhelyi főreáliskolának itt hagyjanak békét. Nagyobb szükség van nálunk arra, mint pl. Brassóban. Csak a székelység között népszerűsíteni kellene a főreáliskola életre nevelő voltát. Meg kellene értetni a székely néppel, hogy nem csupán ügyvéd, pap, tanár és más latint, görögöt tanulni hivatott tisztség van a világon, hanem gépészmérnök, katonatiszt, bányász és több jó megélhetést biztosító állásban is lehet kenyert találni. A „Brassói Lapok” mely exponált helyen kifejezetten a magyarság érdekeit szolgálja, nem tesz jó szolgálatot e hivatásának, ha mindezen alapos ok nélkül egy negyven éves intézményt bármilyen címen támad. Ez nem lehet magyar érdeke.

— Polgári fillerestély. Ezek a kedélyes, fesztelen mulatságok állandóan ébren tartják a közönség érdeklődését. Szorakoztatók, egyszerűségükben kedvesek és kevés pénzbe kerülnek. A közönség ugy megszokta, hogy talán el sem tudna lenni nélkülök. A jó Fischer bácsi igazgatja, fáradozik a rendezők után és nagyon boldog, ha a fiatalok minél jobb élvezetesebb műsort tudnak összehozni. Hát ebbe aztán nincs is hiány. A rendező urak és kisasszonyok vállvetett buzgósággal robotolják a várost s aki csak képességet érez magában, hogy lámpák elé álljon, azokat menten besorozzák. De gondoskodnak arról is, hogy minél nagyobb közönség és bevétel legyen, mert ez egyenesen a rendezők büszkesége. Mind ezekben szinte nemes verseny fejlődik közöttük. Aztán remegve várják az estély sikerét... Ilyen fillerestélye lesz a polgári önképzőnek holnap (hétfőn) is, amelyet Orbán Irma, Nagy Mariska, Szentpétery Gyula és Barcsay Sándor rendeznek. Az ezuttal szintén változatos műsort Ördög Lajos szavalata, a ref. kollegium ifjúsági zkarának vonós négyese, Florián Margit és XXX. dialogja, Bodrogi Balázs és Nevelits István ének-duettje s végül mozgóképek töltik be.

— Az iparfejlesztés reformja. Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter e hónap 27-ére országos kamarai értekezletre hívta meg a kereskedelmi és iparkamarák elnökeit és titkárait. Ez értekezlet feladata lesz az iparfejlesztés egynemely kérdésében véleményt nyilvánítani, amelyek alapján a miniszter az iparfejlesztés eddigi módját reformálná. A miniszter a kamarához körrendeletet intézett,

már, amely azt sejteti, hogy az iparpártolás és különösen a kisiparnak gépek szétosztásával való támogatása alapos reformra szorul.

— **Jakab Elek özvegye** február 9-én, életének 73-ik, özvegyiségének 14-ik évében elhalt Bethlen községben. Leánya volt Mike Sándor guberniumi levéltárosnak és felesége Jakab Elek tudós írónak, aki Udvarhelyvármegye monografiáját is megírta. Temetése e hó 12-én volt Kolozsvárt, hova gyermekei szállították, hogy kívánsága szerint boldogult atyja és férje mellett pihenjen. A vasuti állomásonál Ferencz József unitárius püspök mondott imát, a sírnál pedig Péterfi Dénes esperes bucsuztatta el övétől.

— **Álarcos-bál Székelyudvarhelyt.** A polgári önképző és segélyező egyesület e hó 26-kán (farsang vasárnapján) nagyszabású álarcos táncestélyt rendez.

— **Szabad lyceum.** Mult vasárnap délután tekintélyes számú hallgatóság jelenlétében, a Himnusz eléneklése után Szobotka Rezső kir. műszaki tanácsos tartott mindvégig nagy figyelemmel hallgatott tartalmas előadást „A város rendezéséről”. Ezen értékes tanulmány meggyőzően rámutat a városnak rendezetlensége folytán előálló összevissza állapotára, másfelől megjelöli a tervszerű és némely részletek sürgős fogantatását kívánó feladatokat, mely eljárás előbbi munkálata vétele a városra előhaladást, a lakosságra áldást és megelégedést hoz. Kiváló érdeme a tanulmánynak, hogy nemcsak a teendőkre mutat rá, de a hozzávaló anyagi eszközök forrását is megjelöli, anélkül, hogy ez a város polgárságának megterhelhetetlenségével járjon. Valóban megérdemelné, hogy ez a szakmunka, mely minden legkisebb részletében annyi megfontolandó ténnyel foglalkozik, minden városi polgárnak, de különösen a képviselőtestület tagjainak állásdóan az asztalán és emlékeztetőül a szemé előtt legyen, hogy vállalt mandátumát ezen az alapon a köz javára érvényesítse. Rájk Sándor iparos ifju szavalt a Tompa Mihálynak „Az özvegy és fiai” című költeményét igen ügyesen az előadás megelőzőleg, míg a felolvasás után özv. Mihályovits Béláné gyönyörködtette szép énekével a 164 jelenvolt hallgatót. Előadónak és a többi szereplőnek is a hallgatóság köszönetét és elismerését Biró István biz. elnök fejezte ki. Ma vasárnap délután 2 órakor a rk. főgimnázium fizikai termében Dr. Lukhaub Gyula rk. főgimn. tanár tart előadást.

— **Kálvin-estély.** A székelyudvarhelyi ref. egyházközség 1911. febr. hó 19-én tartja meg negyedik Kálvin-estélyét.

— **Vidéki mulatságok.** A farsang vége felé közeleg. Alig van még belőle egy pár hét. Talán ez az oka, hogy mindenütt sietnek felhasználni a kedvező alkalmat. Nagy becsülete van ilyenkor a cigánynak. Ugy beszélnek velük a bálrendezők, mintha ingyen muzsikálnának. Pedig hát most még igazabb, mint valaha, hogy: drága a muzsika-szó!... E hónap 18-án (szombaton) estére, három jó vidéki bálba is mehet a közönség. Ezek egyike a „Kobátfalvi Olvasó- és Dalkör”-nek az „Ifjúsági Otthon” javára rendezendő műsoros kosaras, zártkörű táncmulatsága, melyen a felülfizetéseket jegyzőkönyvileg fogják megörökíteni. A műsor tiz igen változatos pont-

ból áll, a melyből négyet a Dalkör éneke tölt be. Ezen kívül Pap Ilona, Szász András, Szász Mózes, Nagy Lajos, Deák Albert szavalnak és Deák Miklós „Ripacs ur keservei”-t, Deréki Antal volt szerkesztőnknek e nagy sikerű magánjelenetét adja elő. — **A szentlászlói „Olvasó-Egylet** ifjúsága pedig színielőadással egybekötött kosaras bált rendez. Színré kerül a „Székelyföldön” című színjáték. — **A szentegyházfalvi ifjúság** pedig a létesítendő zenekar javára zártkörű kosaras táncmulatságot rendez.

— **Hálás köszönet.** Schön Samuné, Kállai Róza 20 koronát adományozott a ref. toronyórára. Fogadja kegyes adományáért a ref. egyház hálás köszönetét. Ezen összeggel és 7 időközi kamatokkal, a torony óra alap: 1892.78 korona. Az egyháztanács.

— **Elszámolás** a tanítók febr. 1-én tartott táncestélyének jövedelméről. Eladott jegyek árából befolyt 662.20 K. Felülfizetésekből 156 K. Összesen 818.20 K. Az összes kiadás 435.48 K. Tiszta jövedelem 382.72 K. Fogadják úgy az estély szereplői, mint a felülfizetők, a nemes ügy támogatásáért, a tantestületnek ezuttal is kifejezett hálás köszönetét.

— **Éljen a párbaj!** Lovagias nemzet vagyunk mi magyarok, lovagias és párbajhívó nemzet. A két évvel ezelőtti Budapesten megtartott nemzetközi párbajellenes kongresszus ezer koronás pályázatot írt ki egy párbajellenes irodalmi munkára. A pályamunkák a szövetség Budapesten székely főtűkari hivatalához nyújtattak be és pedig számszerint hatva egy. Ebből esett

Németországra	52
Spanyolországra	5
Ausztriára	2
Svájra	2
Magyarországra	semmi.

Nem akadt a Kárpátoktól az Adriáig egyetlen magyar, a kinek eszébe jutott volna tudományos alapon megdöfködni a párbajt. Mint olyat. Hát nem vagyunk lovagiasok, nem vagyunk? Párbajozunk! Vattarakátra menő bandázzsal, bár esetleg gyutacsra töltött pisztolyal is. De verekszünk.

— **A községi üzemek könyvvezetése.** A német közigazgatási szaklapokban nagy és terjedős vita folyik arról, hogy a községi üzemek milyen könyvvezetés mellett vezetessenek. A többség a tiszta kamerális könyvvelésnek ellene van és a ker. skedelmi könyvvelést tartja helyén.

Közönség köréből.*

Kárbavesztett államsegély.

Furcsa közbirtokosság.

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

„Több rugonfalvi birtokos” részéről közelebről nyílt kérdés volt intézve Jeddí Tamás birtokos urhoz azért, hogy a közönség tájékozva, felvilágosítva legyen, hogy a székely kirendeltség által Rugonfalva közbirtokosságának közlegelő javításra adott 605 korona és a legelő javításhoz szükséges eszközökkel mi történt?

Ez ügy folyamán figyelemmel kísérve arról győződtem meg, hogy az véglegesen

* E rovatban helyet adunk minden közérdekű felszólalásnak a beküldő felelősségére. Szerk.

elintézve még a mai napig sincs, dacára annak, hogy egy rugonfalvi értelmes székely birtokos az ellenkezőről értesített.

Ő ugyanis ezt állítja, hogy ez ügy elintézést nyert, még pedig előadása szerint a következőképpen:

Azon időtáiban, mikor Rugonfalva közbirtokossága közlegelőjének javítására — mert arra és ily címen kapta — a székely kirendeltség a 605 koronát és a legelő javításhoz szükséges eszközöket adományozta, Rugonfalva községben hamarosan egy új közbirtokosság alakult; még pedig Jeddí Tamás ur elnöklése alatt. A birtokosságnak tagjai a következők voltak: Jeddí Farkas, Kajetán Lukrécia, Levente, Töhötöm, Balambér Edömér, Dömjén, Kázmér, Eleonora és Dugdzsebre Korona, továbbá Sebesi Sándor rugonfalvi és Szőke Károly székelykereszturi lakosok.

Sebesi Sándor a megalakulás után a birtokosságból csakhamar kilépett. Ezt cselekedte kiéss később Szőke Károly is; visszadván Tamás elnök urnak az előzőleg kezéhez juttatott egy drb legelő javító csákányt, egy drb legmodernebb szerkezetű fagyókerhuzó harapófogót és egy drb legelő döngölő kalapácsot.

Ezek után a birtokosságnak összes tagjai — Tamás elnök uron kívül — meghaltak s így nagyon természetes, hogy a birtokosság feloszlott, a 605 korona eloszlott és a legelőjavításhoz adott eszközök — használatlanul — elrozsdásodtak.

Tehát feloszlott, eloszlott és elrozsdásodott! Ennyi az egész!!!

Ez nagyon szép, de az ügyet így elintézni: nem szabad és nem lehet. Azt a 605 koronát rendeltetési céljára kell fordítani. Miután pedig Rugonfalva községben szervezett közbirtokosság, ugy: intén közlegelő nincs, Jeddí ur nagyon helyesen cselekednék, ha ezen összeget visszaküldené a székely kirendeltségnek (Azt várd!), mely aztán elküldené legelő javításra egy olyan jóra való községnek, a melyben közlegelő és szervezett közbirtokosság is van. Ilyen elég van! Vagyha lehetséges lenne, helyezné el Jeddí T. ur ezen összeget Rugonfalva község szegény-alapjába.

Ha így cselekszik Jeddí T. ur, szent a béke! Hanem pedig legyen meggyőződve, hogy nem úgy fog járni, mint menőke, ki „fényes és nagy kíséretével” (pap és jegyző) a siménfalvi ketrecből szépen kivonulhatott, hanem ön főispáni tanácsos ur: a 605 koronás ketrecből aligha fog tisztességesen kibujni, még ha kottybelé szilvalé Bálint professzor segítségére sietne is!

A szerkesztő urat szívélyesen üdvözlő Rugonfalván, 1911. febr. 10-én

igaz hive:

Dombovári Kelemen,
köz-karlátó.

Szerkesztői üzenetek.

— **Kíváncsinak.** H. Tényleg a rossz nyelvek azt beszélik, hogy az „óriás lap” a jövőndobeli városi mérnöknek: „260 korona évi fizetést és 480 korona lakbért” szánt. Jó vicc! De azért ugy-e másnak szemében keresi a szálkát s a magában nem látja meg a gerendát...

FIGYELEM!

„AIDA” VERGE és „BLUE STAR” CONTINENTAL

CIGARETTAPAPIROK CSAK AZ ITT LÁTHATÓ KÉPEKKEL VALÓDIAK.
∴ ÓVAKODJUNK ÉRTÉKTELEN UTÁNZATOKTÓL! ∴

Kiadó lakások

Székelyudvarhelyt, Bálint-utca 24. sz. a belsőség a rajta levő épületekkel és veteményes kerttel 1911. évi április 24-től több évre kiadó.

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 52. sz. alatt 2 szoba, konyha, kamara és pince 1911. április 24-től több évre kiadó.

Mind a kétlakásra nézve értekezhetni lehet Kossuth-u. 50. sz. alatt.

Éjjeli őrt keresek

lehetőleg nyugalmazott egyént, feltétlenül nőt. Fizetés havi 50 K, lakás és fűtés. Jelentkezni Félián József göztűrésztulajdonosnál Székelyudvarhelyt.

Kereskedelmi végzett lány

állást keres. Cime e lap kiadóhivatalában.

Eladó ház.

Székelyudvarhelyt, az Orbán Balázs utcában kő és téglából épült 3 szoba, konyha, pince, sütő és mosókonyha, a hozzá tartozó melléképületekkel és kerttel — jutányosan eladó. Értekezni Borbély József cipésznel.

Szám: 11574—1910. Tkvi.

Arverési hirdetményi kivonat

A székelyudvarhelyi kir. tszék, mint tkvi hatóság közhírré teszi, miszerint az aradi és csanádi egyesült vasutak r. t. végrehajthatóknak Lukács János és neje Veres Amália végrehajtást szenvedő elleni 2052 K tőkekövetelés iránti végrehajtási ügyben a székelyudvarhelyi kir. törvényszék területén levő és a bikafelelyi 13 sz. tjkbe A 1 82-83 hrsz ingatlan 378 K u. o. 244 sz. tjkbe A 1 145-1, 145-2, hrsz. ingatlan 322 K, a 305 hrsz. ingatlan 28 K, u. o. 37 sz. tjkben 89, 90 hrsz. ingatlan 333 K, 121, 122, 123 hrsz. ingatlanok 994, K 140. hrsz. 19 K, 143 144 hrsz. ingatlan 308 K, 307, 308 hrsz. ingatlan 962 K 440 hrsz. ingatlan 29 K, 447 hrsz. ingatlan 32 K, 448 hrsz. ingatlan 53 K 449 hrsz. ingatlan 17 K, 937, 938 hrsz. ingatlan 91 K 939-2 hrsz. ingatlan 668 K 310 hrsz. ingatlan 34 K, u. o. 187 sz. tjkbe. A 1 309 hrsz. ingatlan 13 K u. o. 238 sz. tjkbe A 1 306 hrsz. ingatlan 42 K kiküldési árban Dr Voith Gerő 960 K s járulékaiból álló követelése kiegyenlítése végett és a 13 sz. tjk re vonatkozóan Veres Sámuelné 1/4 haszonélvezeti joga fentartásával ezennel megállapított kiküldési árban az árverést elrendelte s a fentebb megjelölt ingatlanok az 1911 évi márc. hó 1. napjának d. e. 8 órákor Bikafelelyi község házában megtartandó nyilvános árverezésem el fognak adni. Árverezési száadekózik tartoznak a kiküldési ár 10 százalékát készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni. A kir. törvényszék, mint tkvi hatóságtól.

Székelyudvarhely, 1910. év december hó 5 én.

Gyarmathy Ferenc, s. k. kir. törvényszéki bíró

A kiadmány hitelül:

Dósa Aladár, kir. tszéki tkvvezető

1848 eredeti francia angol, és amerikai toalett-modell közöl a BUDAPESTI BAZÁR egy évfolyamában. Előfizetési ára: **negyedévre 2 korona.** Ingyen mutatványszámot küld a „BUDAPESTI BAZÁR” kiadóhivatala Budapest, VIII. Baross-u. 22. (Budapesti Bazar-ház.)

Szám: 452—1911. tkvi.

Hirdetmény.

A m. kir. Igazságügyminiszter 1906 évi július 6-an 14114. sz. alatt elrendelte, hogy az oklándi kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatósághoz tartozó **Telekfalva** község telekkönyveiben fölvev mind azon ingatlanoknévezve, a melyre az 1886. XXIX. és az 1889. XXXVIII. és 1891 évi XVI. t. c. cikkben szabályozott eljárás és ezzel kapcsolatban a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésre fogantatásasok.

E célból a helyszíni eljárás a nevezett községben 1911. évi március hó 16 án fog kezdődni

Ennélfogva felhívatnak:

1. mindazok, akik a telekkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a telekkönyvi hatóság kiküldöttje előtt a kizűzött határnapon kezdődő eljárás folyama alati jelenjenek meg és az előterjesztéseket igazoló okiratokat mutassák fel:

2. mindazok akik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírásra az 1886: XXIX. t. c. 15-18. és az 1889: XXXVIII t. c. 5. 6. 7. és 8. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerelni iparkodjanak és azokal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átírházó telekkönyvi tulajdonos az átírházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben jogaitak ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezménytől is elesnek; és

3. azok, kiknek javára tényleg már megsűnt követelésre vonatkozó zálogjog, vagy megsűnt egyéb jog van nyilvankönyvileg bejegyezve, hogy a bejegyzett jognak törléseit kérelmezzék, illetve, hogy a törlése engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesében a bélyegmentesség kedvezménytől elesnek.

A kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság.

Okland, 1911. február 6 án.

Kelemen Kálmán s. k. kir. albiró

A kiadmány hitelül:

Szeles Félix,

kir. tkvvezető, h. j. b. írnök.

B O R I!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható

Zempléni Árpád

író, a Petőfi Társaság tagjának a következő művei kaphatók:

Uj versek (1893—1897). Negyedik kiadás. Budapest, 1898. Franke Pál bizománya. Terjedelme 8 iv; ára 1 K.

Válogatott versei. (1884—1892 1897.) Budapest, Franke Pál bizománya. Terjedelme 18 iv; ára fűzve 2 K, diszkötésben 5 K.

Didó. Verses lírai regény. Tóth István négy szoborképevel. Második kiadás. Budapest, 1901. Terjedelme 12 és fél iv; ára fűzve 2 K, magyar stíli diszkötésben 3 K.

Betegh Pál villam-metores könyvnyomtató-intézetében Székelyudvarhelyt.

Washington, Pályadíjnyertes óda 1906.

Bosszú. O-ztyák hősi ének. A Kisfaludy-Társaság 1907. évi Buljovszky díjával jutalmazott kisebb elbeszélő költemény. Második kiadás; ára 1 K.

Istár és Gilgamesz. Babiloni rege. Budapest, 1910; ára 1 K.

Turáni Dalok. (1900—1910.) Mondái és történelmi hősenek. Budapest, 1910. Terjedelme 16 iv; ára fűzve 5 K, stilszerű diszkötésben 8 K.

Mindezek együttesen és külön-külön is megrendelhetők a szerzőnel (Budapest, IV. Bástya-u. 11. sz. alatt) a pénz előleges beküldésével vagy utánvét mellett.

Kis emberek. Elbeszélések. Valtér Ernő kiadása. Budapest 1899. Terjedelme 10 iv; ára 1 K

Vendégfogadó!

A jó hírű Koronkay-féle Hungária vendégfogadóban Székelyudvarhelyt, Kossth-u. 22. sz. alatt kitűnő étkezés, borok, kőbányai sör és tiszta szobák állanak mindenki rendelkezésére. Vidéki papok, tanítók és jegyzők találkozó helye. Kocsiszin és istálló díjtalanul. Jó bánásmód és pontos kiszolgálásért szavatol: **Barkóczy Albert**, vendéglős.

Bélyegzők

megrendelésre mindenféle kivitelben bárhova a legponosabban, gyári ár mellett szállíttatnak **Betegh Pál** könyv- és papírkereskedéséből Székelyudvarhelyt.

Vedegy „Horgony”

A Liniment. Ca. sici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pótleka

egy régióának bizonyult háziszere, mely már több mint 37 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult köszvényél, csúznál és meghűléseknél, bedörzsöléskeppen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevasárláskor óvatossak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K. 80, K. 1.40 és K. 2.— és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszerár az „Arany oroszlánhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5. neu. Mindennapi szétküldés.

ÉLET KÖNYVE

állandó házi orvos. Ingyenes gyógy mód: tifusz, kolera, toroklob, rühl, vérhas, mindenféle himlő és vörheny, orbánc, bujakór, szá márhurut, agy-, tüdő-, sziv-, gyomor-, méh- és bélgyulladás, vese-, máj-, lép-, hólyag bajok, skrófula köszvény, csuz, nyavalyatörés, aranyér, gutaütés, nehéz sebesülések, verszegénység, vízkórság, szárazbetegség (tuberkulózis), torok- vagy mandolagyulladás, gyomorkatarus, őrtülés stb. el len. Irta: **DERZSI JÓZSEF**. Az E. M. K.

E — tekintelyes orvosok ajánlata — nápkönyvtárai részére 100 példányt elfogadott. Ára .. 3 korona. Kapható: ..

Betegh Pál kiadónál Székelyudvarhelyt és valamennyi könyvkereskedésben.

A mult a multé,
a jelen és a jövő a

Smith-Bros írógépe!

Kérjen prospektust

FARAGÓ TESTVÉREK

.. kizárólagos elárusítóktól ..

Budapest, V., Nador-utca 17 sz